



# stichting orgelkring "hendrik niehoff"

gevestigd te 's-hertogenbosch

Programma van het concert in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch  
op dinsdag 6 juni 2023 om 20.00 uur door **Véronique van den Engh**

Véronique van den Engh werd in 's-Hertogenbosch geboren. Ze kreeg, na een aantal jaren pianoles, op 14-jarige leeftijd haar eerste orgellessen van haar oom Aat Broersen in Haarlem. Na haar Gymnasium B opleiding ging ze studeren aan het Brabants Conservatorium in Tilburg. Ze behaalde daar als leerling van Maurice Pirenne het diploma Docerend Musicus in juni 1989 en een jaar later het diploma Uitvoerend Musicus voor orgel. Bij Cees Rotteveel studeerde zij koördirectie, waarvoor ze in juni 1988 afstudeerde. Sinds augustus 1989 is zij als docent verbonden aan de Schola Cantorum van de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch. Bij de Schola Cantorum was zij tevens meer dan twintig jaar assistent-dirigent. Gedurende vijfentwintig jaar was zij in de Sint-Jan assistent-organist. Op 1 februari 2008 volgde zij Maurice Pirenne op als organist van de Kathedrale Basiliek van Sint-Jan te 's-Hertogenbosch.

In samenwerking met de Schola Cantorum speelde zij in de vier patriarchale basilieken in Rome en o.a. in Mainz, Brussel en Edinburgh. Zij is voorzitter bij de Stichting Orgelkring "Hendrik Niehoff" en bestuurslid bij de Stichting *Maurice Pirenne*. In juni 2014 verscheen haar eerste cd 'Imposant', in juli 2015 haar tweede cd 'Allure' en in mei 2017 haar derde cd 'Illuster'. Op de cd's staan diverse orgelwerken, gespeeld op het monumentale groot orgel van de Sint-Janskathedraal. De cd's ontvingen hoge waarderingen in de vakpers. Zij nam het initiatief tot het tot stand komen van en werkte mee aan het boek: 'Het groot orgel van de Sint-Janskathedraal, De Nachtwacht van 's-Hertogenbosch', dat in november 2016 verscheen. Composities van haar verschenen in het tijdschrift 'Muziek en Liturgie' (april 2018) en in 'Nieuwe voorspelen & begeleidingen bij het Liedboek' (2021). In april 2022 is een podcast met haar uitgebracht bij het programma 'Alle registers open' van de EO. In april 2023 was ze te horen in het radioprogramma 'Maatwerk' bij de rubriek 'De pijnlijp'.

Voor meer informatie zie: [www.veroniquevandenengh.nl](http://www.veroniquevandenengh.nl)

Praeludium und Fuga in e-moll, BuxWV 142	Dietrich Buxtehude	1637-1707
Triosonate in c-moll, BWV 526	Johann Sebastian Bach	1685-1750
▪ Largo		
▪ Allegro		
Uit le Chemin de la Croix:	Marcel Dupré	1886-1971
▪ Statie VII, Jésus tombe à terre pour la deuxième fois		
▪ Statie VIII, Jésus console les filles d'Israël qui le suivent		
▪ Statie XI: Jésus est attaché sur la Croix		
Elévation ou communion en a-mineur	Louis Lefébure-Wely	1817-1869
Messe à l'usage des paroisses: Offertoire	François Couperin	1668-1733
Scherzo	Eugène Gigout	1844-1925
Capriccio	Tarquinio Merula	Ca. 1594-1665
Symphonie VI, 1 <sup>e</sup> deel	Charles-Marie Widor	1844-1937

## Toelichting

**Buxtehude:** Dit stuk is meer dan één praeludium en één fuga. Na het korte praeludium, volgt een vrolijke fuga. Daarna volgt een ingetogen fuga met een chromatisch thema waar zich na enige tijd een tweede thema voegt. Dan volgt een kort toccata-achtig deel, gevolgd door een laatste levendige fuga als feestelijke afsluiting.

**Bach:** Bach's schitterende triosonates zijn een uitdaging voor iedere organist vanwege de drie volledig autonome stemmen in de twee klavieren en pedaal. De zes sonates zijn namelijk uitzonderlijk moeilijk. Bach schreef ze als studie voor Wilhelm Friedemann. Voor een organist is het jongleren op het hoogste niveau. Het vraagt een enorme onafhankelijkheid van iedere hand én de voeten, balanceren op de orgelbank en ondertussen het tegelijkertijd lezen van de muzikale lijnen van iedere partij.

**Dupré:** Een bijzonder werk waarbij Dupré muziek componeerde bij veertien kruisweg-meditaties van Paul Claudel. De muziek is sterk illustratief en vertelt hetzelfde verhaal als de meditaties, maar op een eigen manier. Dezelfde emoties, maar in een andere taal, waardoor deze Kruisweg een geweldige dimensie krijgt.

7<sup>e</sup> statie: Jezus valt voor de tweede keer onder het kruis.

Was de eerste val van Jezus nog omdat de last van het kruis lichamelijk zwaar was, in de tweede val wankelt ook de geest. Dit wankelen van lichaam en geest (de dalende motieven), de weerstand hiertegen (de sterker wordende geladenheid en het groeiende crescendo) en het lichaam dat valt terwijl de geest daar tegelijk in toestemt, is zeer fraai getoonzet door Dupré.

8<sup>e</sup> statie: Jezus troost de wenende vrouwen.

Jezus richt zich tot het volk dat hem vergezelt. Hij moet dit alles voor ons doormaken. De vrouwen wenen, omdat Jezus de dood tegemoet loopt. In dit intieme stuk laat Dupré heel beeldend horen hoe de vrouwen wenen. En hoe Jezus hen na enige tijd troostend toespreekt, terwijl de tranen doorvloeien.

11<sup>e</sup> statie: Jezus wordt aan het kruis geslagen.

Het kruis, het bed van liefde tussen God en de mens is groot en hard. Zijn handen en voeten worden doorboord. Op zeer indringende wijze laat Dupré de mokerslagen horen waarmee Jezus aan het kruis genageld wordt. De kreten van verscheurende pijn klinken door merg en been, terwijl de mokerslagen onverminderd doorgaan.

**Lefébure-Wely:** In deze Communion ou élévation uit het 2<sup>me</sup> livraison wordt het lieflijke eerste en derde gedeelte afgewisseld met een wat speelser middendeel.

**Couperin:** Dit offertoire heeft een aantal aansluitende delen met steeds een andere sfeer. Na het stoere eerste deel volgt een lieflijk trio met een dialoog tussen de cornet en de cromorne, op dit orgel de fraaie dulciaan. Daarna wordt hetzelfde motief gebruikt in een steviger deel. Als laatste volgt een pittig en vrolijk deel.

**Gigout:** Een scherzo, scherts of grap, is een muziekstuk wat gezien wordt als de vervanger van het menuet. Het menuet met zijn gematigd tempo was de dans van en het symbool van de adel. De vervanging ervan na de Franse Revolutie door het veel snellere scherzo kan gezien worden als een politiek-kritische kunstdaad.

**Merula:** Capriccio is Italiaans voor bokkig, springerig en grillig stukje. Het is vrij van vorm en heeft een levendig karakter. Melodisch worden er grote en grillige sprongen gemaakt en ritmisch is er veel diversiteit.

**Widor:** Charles-Marie kreeg orgelles van zijn vader, die organist was. Hij deed het zo goed, dat hij hem al mocht vervangen toen hij elf jaar was. In 1863 begon zijn muzikale studie in Brussel bij Lemmens en voor compositie bij Fétis. In 1870 werd hij op 26-jarige leeftijd organist-titularis van de Saint-Sulpice, waar de orgelbouwer zijn grootste instrument had geplaatst. Met een van de toporgels voor zich alleen vond hij dat het tijd was om een 'nieuw' soort orgelmuziek te schrijven, de zogenaamde orgelsymfonie. Hij schreef er een tiental. Met zijn symfonieën dreef hij zowel de organist als het orgel tot uitersten.